

Vtorek, četr. k in so-
boto izhaja in velja v
Mariboru brez pošilja-
nja na dom

za vs. leto 8 g. — k.
" pol. leta 4 " — "
" četrt " 2 " 20 "

Po pošti:

za vse leto 10 g. — k.
" pol. leta 5 " — "
" četrt " 2 " 60 "

Vredništvo in opravišstvo je na stolnem trgu (Domplatz) hiš. št. 179.

Rokopisi se ne vračajo, dopisi naj se blagovoljno frankujejo.

SLOVENSKI NAROD.

Oznani:

Za navadno tristopno
vrsto se plačuje:
6 kr. če se tiska 1krat,
5 " " " 2krat,
4 " " " 3krat.
veče pismenke se pla-
čujejo po prostoru.

Za vsak tisek je pla-
čati kolek (štampelj)
za 30 kr.

Baron Konrad je ukazal.

Naše više gosposke svoje naredbe, ukaze in vo-
dila skrivajo, kakor polž roge. Le redko kdaj se kako
više pisanje zgubi v javnost. Kakor malo moremo to
slepo-miš-igranje razumeti v dobi, ko se povsod tirja
javnost, in ko so uradniki odgovorni za svoje ravnanje,
tem bolj smo na eno stran veseli, da imamo le redko-
krat priliko početi se s tacimi duševnimi otroci
naših mogočnih gosposk. Res za javnost večidel niso,
ker kritike — in da bi bila kritika še tako dobrohot-
na in pohlevna — s kratka ne pretrpe. Take više na-
redbe, ki se vkradejo slučajno v javnost, so nam vse-
lej dokaz, kako nedovršeno je še v viših glavah; ka-
žejo nam, kako si je v boji teorija s prasko, kako si v
laseh leži spoznana resnica in pravica s tradicionalno
lažjo in krivico, kako trdovratno tišči duh časa v biro-
kratične temnice in kako mu birokrati maše vsako
ljuknico, kjer bi mogel močni duh časa vriniti se v
birokratiške delavnice, kaže nam kisle obraze, ki jih
delajo gg. viši pismouki, ako se vendar ne morejo ubra-
niti tirjatvam časa in pravice; kaže nam, kako silno je
treba v uradniških krogih reformacije „in capite et in
membris“; kaže nam še marsikaj.

En tak v javnost utihotapljan ukaz denes leži
pred nami. Na zapovelje baroniziranega g. Konrada,
deželnega predsednika v Ljubljani, ga je izdalo pred-
sedništvo finančnega vodstva kranjskega in ga name-
nilo ter razposlalo: c. kr. lokalni davkarski komisiji v
Ljubljani, c. kr. finančnim komisarjem pri c. kr. okrajnih
glavarstvih in vsem c. kr. davkarijam na Kranjskem.
Kakor nam pripovedujejo naša privatna sporočila, prišel
je temu enak ukaz „mutatis mutandis“ tudi političnim
uradnikom na Kranjskem. Ker slednjega nimamo, naj pri-
občimo prvega — davkarskega. Glasi se v vestni prestavi:
Št. 856/pr.

„Tukajšno deželno predsedništvo je z n o v a zve-
delo, da je tudi pri nekterih semkaj podložnih dav-
karskih gosposk in organov še z merom navada“) nemškega jezika se posluževati v pismenem obče-
vanju“

*) Jaz bi rekel; razvada. Martin, stavec, ne baron.

s strankami, ki samo kranjski umó, in naročito celo
kratke odloke, plačilne naloge in enake stvari izdajati
nemški, in da se to godi tudi nasproti takim srenjam,
ktere skoz in skoz samo slovenske vloge podajajo. Ne
dá se tajiti, da je tako postopanje ne le obstoječim
in odločnim predpisom naravnost nasprotno, ampak da
je posebno v zaznamovanih slednjih slučajih tako po-
stopanje toliko kakor izraz zamrže („abneigung“) ura-
dujočih oseb proti deželnemu jeziku (gegen die
Landessprache), kar je vse čisto potem, da vzbuja
med prebivalstvom pravično nevoljo.“

„Določilo zaradi rabe slovenskega jezika v urad-
nem občeju s takimi strankami, ki so kranjskega je-
zika zmožne, je utemeljeno na ravnopravnost pred po-
stavo, ki se dostaja in je ustavno zagotovljena vsem
državljanom brez razločka narodnosti. Ta ravnoprav-
nost se razteza tudi na rabo materinega jezika, zaradi
česar se mora dotičnim pravičnim tirjatvam prebival-
stva ustrezati. (Rechnung getragen werden muss).“

„Vsled tega se vsem semkaj podložnim c. k. dav-
karski i gosposkam, uradom in organom zaukazuje,
naj si nepogojno, brezizjemno in kar najresnobnejše
prizadevajo, da se bode s strankami, ki samo kranjski
umó, vse uradno občevanje — ustno in pismeno —
tudi v tem jeziku vršilo.“

„Iz tega povoda se posebno c. k. davkarijam na-
laga, naj v davkarskih knjigah onih strank, ki samo
slovenski umó, na čelu pod nemška zaznamovanja
pri prihodnjem plačevanju davkov zapišejo tudi enako
pomenujoči slovenski tekst.“

„C. k. finančno vodstvo se bode pri vsaki priliki
in zlasti pri strankah v raznih zadevah često semkaj
zahajajočih, ktere seboj prinašajo svoje davkarske knji-
žice, prepričalo, ali se spolnuje tudi ta specialna na-
loga (weisung).“

„Ako bi se predstojeca določila ne spolnovala,
bode to veljalo kot službena nepokorščina in se bode
oni, ki se je zakrivil, kaznoval po disciplinarni
poti.“

„Ta ukaz morajo pri vsakem uradu, kteremu se
je dostavil, podpisati vse semkaj podložne osebe („In-

dividuen“), potem pa naj se v uradu nabije na nekem
lahko vidljivem in pristopnem kraju, in takoj semkaj
potrdi, da se je dostavljeni ukaz sprejel.

„C. k. finančnega vodstva predsedništvo.

V Ljubljani, 24. julija 1870.“

Ostanimo za prvo pri tem zaukazu št. 856 pr.
samem. Kar se bode v prihodnje pri c. k. davkarijah
itd. pravice dajalo slovenskemu jeziku, to je po Konra-
dovem priznanju utemeljeno in zagotovljeno
v ustavnih postavah. Ako se hočemo držati
tudi najzadnje teh ustavnih postav, gredó nam vse te
pravice že od 21. decembra leta 1867. G. Konrad se
jih je spomnil še le 24. julija 1870. Koliko let se nam
je ustavna pravica kradla? zakaj so naše časnike
preganjali, ko so dokazovali, da se nam pravica,
ustavna pravica krade? Ali gosposke tega niso vedele?
Vedele so za vse, kajti baron Konrad pravi v prvem
stavku: „Z n o v a s m o z v e d e l i i t d.“ Torej dolgo
ste že vedeli, da se nam krivica godi, a molčali ste?
Kako se temu pravi? Ali se ni deželno predsedništvo
kranjsko t. j. g. Konrad sam krivega storil vsega tega,
kar zdaj hoče odpraviti? G. Konrad je na dalje vedel,
da se enake krivice godé razen pri davkarijah tudi pri
drugih uradnih in javnih zavodih, kajti on piše: „da
je tudi pri nekterih itd. navada.“

G. Konrad, kteremu hočemo odpustiti bedarijo,
da tako neumno zamenjuje izraza: „kranjski“ in „slo-
venski“ jezik, sam priznava, da je dosedanje občevanje
s slovenskimi strankami „naravnost protivno obstoječim
in določenim predpisom“ in vendar je skoraj 3 polna
leta molčal! Vedé za nepostavnosti, a trpé jih storil
se je sokrivega vseh!

Uradno zazemarjenje slovenskih pravic je po Kon-
radovih lastnih besedah „izraz mrženja uradujočih
oseb proti deželnemu jeziku“. Kdo je torej mrženje
sejal? Uradujoče osebe, kterim je baron Konrad gla-
var! In koga so zadeli nasledki tako razsejanega
mrženja, tako kaljenega javnega miru? Pojdi v ljub-
ljanske jetnišnice! Tam ne sedi ne ena „uradujoča
oseba,“ tam sedi na leta in leta obsojenih Slovencev,
kterim je tako ravnanje uradujočih oseb vzbudilo

Listek.

Pisava slovenskih rodovinskih in krajnih imen.

(Konec.)

Mimogrede omenjam, ka gospodje župniki davajo
na slovenske ozavne listove, ozavna potrdila v latinščini
in nemščini, omikanejši le v slovenščini, pa ne znajo
latinski po slovniških pravilih pisati, niti nemški. Na
dokaz: zaročnika sta bila trikrat oklicana, pa ni se
zvedel zadržek; Nemec bi rekel: ohne dass, Latinec pa:
quin, vendar nemški pišoč župan je napisal: aber, kar
je slovenizna, a latinski: et nullum, kar je vzpet slo-
venizma, a Hrvat: bez da bi, kar je grda nemščizna.
Tako se tapa, kder ljudje ne znajo svojega jezika, tu-
jega pa, kterim bi se radi kinčili, tudi ne. Labodski
duhovščini se vrivavlje troji pisni jezik (slovenski menje
od tujih dveh tekmecev), toda, tako mi živega Boga,
med 10 še eden ne ve pisati izpravno in povse slov-
niški v enem jeziku, kamo li v treh. Svoj narodni
jezik do jedra dognati, drugi rabiti, kder je sevsema
potrebno kot naučeni jezik, a latinski dobro razumeti
zadovalja; siliti navadnega dušnega pastirja, da spisuje

v latinščini, ova je neporabnost, nezvednost, nespamet-
nost v vodstvu, zavajanje v polovičnost in moritev zla-
tega časa. Šafariki, Palčki in Miklošiči so zmožni od-
govarjati toliko napetim zahtevom, toda še preučeni
Šafarik si je naprosil glasovitega naučitelja J. Cartija,
da mu je grško legendo prevedel v latinščino; Miklošič
je naš najslavnejši jezikoslovec sedanje dobe, vendar
jegov slovenski slog ni pregladek, da si ves zaklad v
glavi hrani, ker ne utegne se v njem uriti; krasen slog
se pridobiva mnogodobnim urjenjem la obilnim čitanjem.
Kaj še bi rekli, hote pravično in po strogih pretresnih
načelih soditi pastirske listove labodskega vladništva;
jezik in slog sta gladka kakor hoja po smoli ali val-
janje po trnji. Nikdar preveč zahtevati, a to, kar je
potrebno, točno, inaci se goji puhlost, kar žalibog naša
omika in še boljše ponašanje glasno priča. Kdor do-
vršivši nekatere razrede srednjih učilnic svoje rodovinsko
ime inaci piše, negoli po slovenskem, neka svojo na-
rodnost, neka ka je Slovenec, a kaže se pripravljen,
da radovoljno zleze kot priličen plen v sovražniško
žrelo, in inorodni sosed lahko in po vsi pravici popraša:
kde imate slovenska rodovinska imena, kajti Schutz,
Mathiaschitsch, Illeschütz imajo nemško obliko? Nekdo
bi mislil, ka so to brde, praje, malkosti, ne brate ne!

v tem se javlja narodni raz, ponos, bitek, ravno zato
si Madjar piše ne samo svoja imena madjarskim pra-
vopisom, nego i tuja: Pejacevics, Szontagh, takisto
Nemec, Lah in drugi narodi. Če bi se kdo na to po-
zival, ka nam je od vladništva zabranjeno rabiti našo
pravilno pisavo, lahko mu se pod nos brkne, ka nepra-
vični in samosilni ukazi niso zakoni, nego krivičnosti,
ka nam je vlada pred 20 leti naš pravopis potrdila, ka
cerkev nima pravice, pa tudi ne sme nas daviti in du-
šiti v naših narodnih pravilih, in njen vladika ni po-
oblaščen narodom ukazovati o pravopisu, da si se je
zlorabno vršilo za samosilstva posamnih cerkvenih
oblastnikov, a ne očev. Pošteni slovenski bratje! ne
dajmo se dalje gaziti v svojih narodnih pravicah od
odpadništva, uničiti nas hotečega, smetnjake in izmet
pa naj pobere, čegar lastnina so. — Sevsema pogubno
in kvarno je našemu življu rabiti v maticah in zapis-
nikih da si nemški pisanih, krajnih imen slovenskih
prestavo, kar so sklepale švabske pisarnice in uredniki,
zatiralec našine; vrnimo se na prejšje stalo in pišimo
vsa taka poznamljanja samo slovenski, kakor se je go-
dilo pred 100 leti, toraj: Podsreda, Rače, Stračja ves,
Bukovec, Cankova, nikakor Hörberg itd., kajti tuja pi-
sava krajnih imen je preselitev in pretvoritev slovenske

pravično nevoljo v srcih. Saj tako beremo v tem uradnem oklicu! G. Konrad je sam zlomil palico nad seboj in nad svojimi pomagači in pomagalcev pomagači, in če je še kaj pravice, mora po tem priznanju g. Konrad in njegovi organi sesti tje, kjer sedi omrženi in „pravično raznevoljeni“ narod.

Samo na znanje hočemo vzeti, da je g. Konrad samo slovenski jezik priznal za deželni jezik na Kranjskem: „der Ausdruck einer Abneigung der amtirenden Personen gegen die Landessprache.“ Za to priznanje mu damo en poduk. G. Konrad pravi, da je po zagotovljenih in obstoječih ustavnih postavah materini jezik ravnopraven. Materini jezik kot tak, negledé ali dotična oseba zna še drug jezik ali ne! G. Konrad pa je zaukazal, da se naj samo z onimi strankami slovenski občeje, ki samo „kranjski“ umó. Njegov zaukaz je torej protustaven in Konrad zasluži, da se ga dene njega najprvega v disciplinarno preiskavanje, ktero je zažugal svojim podložnim uradnikom!

V disciplinarno preiskavanje g. Konrad ne sodi samo zaradi tega zaukaza, ampak še bolj zaradi tega, ker je toliko časa trpel uradne neustavnosti. Člen XII. državne osnovne postav o izvrševanju vladne in izvršujoče oblasti jasno dovolj govori o tem. In kdor hoče brati še člen XIII. tiste postav, našel bode, kako je s prisego onih uradnikov, ki so pod Konradovim pokroviteljstvom „izrazovali mrženje proti deželnemu jeziku in vzbujali med prebivalstvom pravično nevoljo.“

Ker nam prostora zmanjkuje, samo še dvoje opomb.

Preziranje slovenskih pravic vzbuja opravičeno nevoljo! To Konrad sam priznava. Zdaj je on prekrbel, da se to preziranje slov. pravic in vzbujanje opravičene nevolje v nekoliko odstrani pri davkarstvih in če je res tudi pri političnih uradih. Kaj pa v šoli in v sodnijah se bode še naprej vzbujala opravičena nevolja med prebivalstvom? Ali više gosposke mislijo, da je v šoli in sodnji vzbujena pravična nevolja zaradi tlačenja ustavnih pravic bolj — opravičena?

In kar je ravno tako važno: ali za Štajerce, Korošce, Goričane, Primorce niso ravno tako veljavne in zagotovljene ustavne pravice in da bi njih preziranje vzbujalo manj opravičene nevolje med dotičnim prebivalstvom? In vendar se do zdaj po teh krajih še toliko ni storilo, kakor na Kranjskem.

Pri vsem smo g. Konradu le za eno hvaležni, da se je dal v lastne mreže vjeti, in da je — kompromitiral svoje vrstnike po drugih deželah, kjer Slovenci stanujejo.

Če nas hoče gosp. Konrad poklicati pred sodnijo, potem nam bo sam pomagal razširiti znanje o uradnih publostih v krogih, kjer zdaj še verujejo na gospodsko „očetovsko ljubezen in skrbnost.“

osebine v nemško, madjarsko, laško, in v kratkem bi se lahko stavil popit: vi Slovenci, kde imate krajna imena slovenska; Schweindorf, Sauberg so nemška. — Grudenska ustava nam je vrgla §. 19. kost, da si na nji zobe zvihamo in skrhamo, a boljši nismo na narodnih pravicah niti za las, huje še nas tlačijo: deželni odbor za Štirsko pošilja nam vse dopise v nemščini, deželno namestništvo, deželno učilniško svetovalstvo v nemščini, knj. vl. labodsko stolništvo v nemščini, okrajno glavarstvo, sodništvo, zastopstvo v nemščini, njenega srednjega učilišča nam ne dajo za 2000 dijakov, nemška vlada bečka neče za nas znati, da si včasih nekoliko tomani in svetčuje, razume se, za se in na svojo korist in našo sramoto. Vse to se godi kljubu podpisu, kateri je na ravnopravnost vseh avstrijskih narodov storila neurazljiva in posvečena roka jegovega veličanstva. Toliko nevaren položaj zove vsakega omikanega narodnjaka na delo in brambo; hočemo li še mi mile slovenske matere sinovi pospeševati svoj prepad? Rajše trpeti, hrabro in junaški boriti se, in če bi treba bilo dično umreti, a nikoli dopustiti, da nam tuje brez skrbno kljuje svetotelo matere Slovenije!

Glas iz vojaške granice.

Pod Klekom, konec julija.

Politično nebo se vedno huje in huje naoblačuje, vojskina krvava šiba preti tudi Avstriji in njenim nesrečnim narodom. Že sedaj je toliko kakor gotovo, da tudi nas potegnejo v vrtnec strahovite vojske. Morebiti ravno sedaj vašim čitateljem ne bode neugodno, ako dobé iz naših pozabljenih krajev glas — pravi glas javnega mnenja. To mnenje pa še nikdar ni bilo tako malomarno za Avstrijo, tako zagrizeno in pesimistično, kakor ravno sedaj. In kako bi moglo biti drugače? Narod vidi, da nima prijatelja med možmi, ki so ta čas na kormilu vlade, niti v Beči, še manj pa v Pešti in v Zagrebu. Naš narod nikomur ne upa, najmanj Magjarom. Temu se ni čuditi. Počemsi od tako zvane najnovejše ère, je dobival s pestjo plusko za plusko v obraz narod, ki je branil mehkužni zapad barbarstva; narod, ki je za avstrijske dinastične interese na vseh bojiščih krvavel v prvi vrsti; narod, ktere ga so leta 1848 in 1849 v zvezde kovali in ga rešitelja Avstrije slavili. — A dandenes? Toliko, da nam se ne šteje v greh, ka smo graničari; toliko, da nas naravnost ne kaznujejo, ka smo se drznili vojevati proti Honvedom in rešiti Avstrijo. V Pešti slavijo spomin zaradi veleizdaje ustreljenega Batthyanyia, a v Zagrebu se je z oboroženo silo zadušilo slavje, namenjeno banu Jelačiću, čigar spomin je svet vsacemu graničaru. — Andrassy je osnoval z Rauchom, kako bi nas pozobal malo po malo, kajti vsi na enkrat bi mu znali prese-dati. No tudi posamezni kosovi so pretrdi za magjarske zobe, zato nam je Andrassy poslal generala Molinarya, da bi nas mečil in pripravil za magjarski želodec. No meni se zdi, da ta gospoda dela raženj, ko še pečenke nima. Naj si dobro zapomnijo v Beči in v Pešti, da graničar ne bode več brezvoljno in slepo orožje tujim, a najmanj magjarskim namenom. Graničar ima hvala bogu! toliko naravnega razuma, da pre-vidi, kaj nameravajo ta gospoda ž njim, neprašaje njega, kaj on k temu poreče. Geslo vse granice je: Pod nikakoršno ceno pod Magjara? O grani-ci brez granice ne sme in ne bode nikdo odločeval!

Našo deputacijo, ki smo jo iz svoje sredine poslali pred Njegovo veličanstvo, znala sta Andrassy in Molinary izpodbiti, da ni prišla pred vladarjevo lice. Ali kaj ste s tem dosegli? Res, da vladar ni čul iz naših ust naših pravičnih pritožeb, ali zato te niso nič manjše, a nezadovoljnost in razdraženost v narodu je toliko večja.

Kacega mnenja je graničar, od prvega do zadnjega, o tem je imel Molinary dosti prilike prepričati se, ko je zadnji čas popotoval skozi naše kraje. Na svoje oči je mogel videti našo goloto, naše nezasluzeno siromaštvo, naše zanemarjeno duševno in materialno stanje; na svoja ušesa je čul mnogo grenko resnico, ki je bila dostikrat zavita v ostre, bodeče besede. Ne vemo, koliko od tega, kar je videl in čul, bode poročal v Beč in Pešto, koliko bo pa za se zadržal; to je njegova stvar. Ali to bo moral poročati, da je naše stanje žalostno, naše nezadovoljstvo preveliko; da obče mnenje ni umetno narejeno, da ni od nekoliko — kakor so magjarske novine pisale — nezadovoljnih in brezposlenih glav zatročeno med ljudstvo. Ako bo hotel vesten biti, moral bo tudi poročati svojim gospodarjem, da to obče mnenje, ta nezadovoljnost ni izrastla iz ruskih rubljev, temveč da so avstrijsko-ogerski državniki sami dovolj za to skrbeli.

No da sami vidite, kako naš narod misli in govori, bodem Vam priobčil v kratkem, kako so se starešine naših bližnjih kompanij tožili potujočemu Molinaryu. „Vaša ekselencija! — je govoril Gjoko Jakšić v Skradniku — leta 1848 smo na dve strani prelivali kri, v Italiji in v Avstriji; sam premilostivi cesar je pripoznal naše zasluge in obetal nam je po nepozabljenem našem svetlem banu Jelačiću, da nam bode preložil in nam dal naše pravice; pa kaj smo dobili? Kedar nas potrebujete, takrat nas poznate, kedar nas ni treba, onda nas pregledate. — Mi smo svoje depu-

tirce poslali k premilostivemu cesarju — a vi ste jih ustavili. To nas je v srce peklo.“

Molinary veli na to, da deputacija ni bila v redu voljena, da obrstar ni vedel za to stvar.

Na to odgovori Gjoko: „Narod je poslal deputirce, tu ni treba nikogar družega; njihov glas bil bi glas naroda, ali niste jim dali govoriti. — Mi smo zmemrom pokorni premilostivemu cesarju, ali Magjar nas ne bode nikdar imel. Rajši pod Sultana nego pod Magjara.“

To je zbadlo generala. „Ne verujte vsega, kar novine pišejo“ jih tolaži.

Skoro iste pritožbe je čul v Jezerani od Maravića. „Dajte šole narodu“ — spregovori omenjeni poštenjak med ostalim. — „Ves graničarski narod blizu 1.300.000 ima samo dve viši gimnaziji in še od teh je slaba korist, ena je v Senji na morji, druga v dalnjem Vinkovcu. Za naš narod dozdej ni nikdo ničesar storil, vsak poglavar je obetal, a mi smo zmemrom na istem mestu, neuka sirotinja in soldatija. Kaj nam pomagajo same besede? S žalostnim srcem moramo izreči, da nikomur več ne upamo do edinega cesarja in še k temu nam se pot zapira. Za našo vernost, za naše požrtvovanje, za našo lojalnost nas sedaj pitajo s puntarji, panslavisti, ruskimi spletkari in bog si vé s čim ne!“

Ko je general na posledku obetal reformo, mu veli nekdo: „Zakonov nam je treba, dajte nam obči zbor vojaške in civilne Hrvatske, potem si bo narod po zakonitem potu sam pomagal.“ Na to se je general poslovil in šel dalje.

Naj vam na koncu samo še povem, kako so ga sprejeli vrli Brinjani. Starešina Borić je spregovoril: „Presvetli gosp. general! Bridko nas peče in sramota je velika, da naš presvitli cesar in kralj, za ktere ga smo v potocih svojo kri prelivali, za ktere ga smo v vsakej nesreči verno stali, ni hotel prejeti naše deputacije, in to na svet onega Andrassyja, ki bi rad še to malo Hrvatske pozobati. Ali pri moji veri, dokler je še nas in naših brinjskih mišic, mi svoje domovine pod sramotnim magjarskim jarmom ne pustimo; mi vsi, kolikor nas je graničarska mati rodila, vsi smo pripravljeni žrtvovati svoje življenje in svojo deco.“

Molinary pravi na to: „Ali vi niste poslali onih ljudi!“ Vsi nazoči zaviknejo: „Mi smo jih poslali, mi smo jim dali pooblastila!“

Borić nadaljuje: „Ravno zato nas tako peče, in ravno zato, ker smo jih mi poslali, zato jih Magjari niso pustili pred lice Nj. veličanstva. Iz vsega tega vidimo, da res nameravajo nas graničare prodati našemu zakletemu krvnemu neprijatelju — Magjarom.“

„Ni res“, odgovori Molinary, „nikdo vas ne bo dal Magjaru v roke, ako bodeite spojeni s civilno Hrvatsko, bodeite spadali pod Zagreb, a ne pod Magjara. Dobili bote železnice, šole i. t. d.“

Na to spet zavikne vsa množica: „Ne, mi nečemo pod Zagreb, kjer so zavladali ljudje, ki so huji od turških ag in paš, ljudje, ki so hrvatsko ime osramotili z neizbrisljivo sramoto, ker so hrvatsko svojo domovino Magjarom prodali. Mi zahtevamo samo to, kar je naša deputacija v Beču zahtevala.“

In tako je šlo to dalje, od kompanije do kompanije po belej granici isti glas. Tako misli, tako govori vsa granica od jadranskega morja do Donave in Tise.

Ako vsa znamenja ne lažejo, zaigralo bode tudi v Avstriji vojno kolo, še predno bode listje rumenelo. Takrat bo morala tudi granica marširati. S kacam srcem, s kacam navdušenjem, sedaj sami lahko sodite.

A. II.

Kranjske gimnazije pa národna ravnopravnost, vladna pristranost pa nemškutarske namere.

La statistique est aussi la science raisonnée de faits.

(Dalje.)

Leta 1854 (9/12) je presvitli cesar konečno potrdil popred le začasni „osnovni učni načrt.“ Vsled tega najvišega ukaza se je tudi veljava §. 17, ki je za avstrijske nenemške narode tako zlo važen, jako zlo

skrčila. Dotični odstavek se namreč glasi: „Gledé na učni jezik ima veljati kot glavno načelo, da se vedno in povsod v taistem jeziku podučuje. v katerem se izobraževanje dijakov najbolj pospešuje; tedaj se mora vsakakor podučevati (demnach ist unter **allen Umständen**) v jeziku, kterega učeni tako znajo in šov v njem tako izurjeni, da se ž njim s popolnim uspehom podučuje. Tudi tam, kjer vsled izrečenega načela nemški jezik ne more biti izključljivi učni jezik, se mora na vseh gimnazijah (razun lombardo-beneških) podučevati v nemškem jeziku toliko, kolikor temeljiti izobraženosti služi: vsakako tedaj v viših razredih. Nemški jezik je tudi na vseh gimnazijah zapovedani učni predmet. Kolikor se s temi načeli sklada, se znajo tudi drugi deželni jeziki kot učni jeziki rabiti. Po teh načelih ima minister za uk in bogočastje določiti vse dotične naredbe za posamezne gimnazije.“ (Reichsg. Bl. Nr. 315 §. 2 in glasovitega germanizatorja Bonitza sestavek v G. Z. 1855 str. 93 in naprej.)

Kar je cesarjeva jasna beseda nam bila še pustila, so po cesarjevem dostavku ministerske zapovedi in naredbe popolnoma uničile (M. Er. 16/12 1854 št. 1432). Slovenski dijaki so sicer od leta do leta v ogromnišem številu v naše gimnazije hiteli, pa nikdo se ni oziral na njihovo narodnost. Podučevali so se vsi predmeti le v nemškem jeziku in to že v prvem razredu. Naši ministri in njihovi pomagači so naravnost v zobe bili vsem zdravim odgojnim načelom, ki jih je osnovni učni načrt (§ 17) izrekel in je presvitli cesar še l. 1854 vsaj deloma za naravna in koristna očitno oklical. V Novomestu so č. franciskanom pošiljali ostre prepovedi in zapovedi, iz Ljubljane pa tudi predstavili skorej vse domačine in poduk slovenske mladine izročili tujcem, večidel Nemcem. Češ vsaj ti ne bodo mladine okužili z narodno idejo! Da bi jo ti tujci bili vsaj v prvih letih, v nižih razredih pri učenju vsaj nekoliko z domačo besedo podpirali, djansko ni bilo mogoče.

Preskočimo vse manjše in večje ministerske ukaze in ukazice, vse važne in nevažne zapovedi in naročila naše deželne vlade, ki so pri vsakej priliki razne stvari tako zavijali, da bi se v šoli in po šoli v deželi ponemčevalo (G. Z. 1856. XII. h. p. IV. f.) Preskočimo vse naredbe onih let, po katerih se je vladajoči sistemi na ljubo avstrijsko šolstvo spreminjalo. V resnici zanimiva leta!

Kdo se ne spominja onih časov, ko so očitno govorili, da bodo jezuiti prevzeli našo glavno gimnazijo (poleg drugih avstrijskih kakor n. pr. zagrebško, dunajsko akademsko itd.) Pot jim je bil leta popred že potrebil glasoviti grof Thun. O tej zadevi je jako zanimivo neko pismo ki ga je jezuitski general Beks tedajšnjemu ministru pisal. Ta Beks je ravno taisti predstojnik jezuitskega reda, ki ga je pred dvema mesecema francoska „Illustration“ priobčila kot nasprotni ideal prezvičenega jugoslovanskega mecena Strosmajerja. —

Beksovo obširno pismo popolnoma zameta osnovni učni načrt in vse avstrijsko šolstvo, naj je to v posvetnih ali redovskih rokah. V njegovih očeh vse naše gimnazije niso vredne piškovega oreha. Vse se morajo preurediti po stari jezuitski „ratio studiorum“, ktero so v dveh dolgih letih (1830—32) jezuitski očetje nekoliko pregledali in skorej nič ne preuredili. (Beksov list od 18/4 1854 se nabaja v Monatsblatt für kathol. Unterricht und Erziehung 12. Jahrg. 6. u. 7. Heft.) K največji sreči naše narodnosti se njih želje niso popolnoma uresničile. Kolikor jaz avstrijsko zgodovino poznam, so očetje jezuiti po svojih načelih in po svojem postopanju bili najhujši ponemčevalci in zatiralci avstrijskega slovanstva.

Francoske puške pokajo, avstrijske žene jokajo. Tlačena pa ne usmrtena narodnost mogočno trka na železna vrata dunajskega absolutizma. 20. julija 1859 najviši sklep presv. cesarja (R. G. Bl. 1859 Stück 44 p. 447) odstrani zapoved, ki jo je lastnoročno pismo 24/12 1854 razglasilo. Po tem bi nemščina v naših gimnazijah kot učni jezik imela se umakniti domačemu slovenskemu jeziku. Samo na to bi se moralo še gle-

dati, da se slovenski dijaki dobro nemščine privadijo; ker pri skušnji zrelosti se bo že zahtevala popolna izurjenost v nemškem jeziku.

Narodnemu jeziku je bila iz nova skorej popolna pravica v šolah priznana. Kako hvaležni bi bili Slovenci presvitlemu cesarju, ko se bi bila njegova beseda v kranjskih gimnazijah uresničila. Zastonj smo zvršitve pričakovali nastopno šolsko leto 1. oktobra 1859. Kar ministerstvo 8. marca 1860 (G. Z. 1870 p. 381) razglasi nek nepričakovan razglas. „Kakega živega jezika, pravi minister, se moremo le naučiti in v njem dobro se izuriti, če se ga ne učimo le za nekaj ur kot učni (zapovedani) predmet, ampak se v njem tudi zdatno vadimo.“ „Nikakor se s tem ne krati napredek in razvitek materinemu jeziku, ki se neprenehoma podučuje kot posebni predmet in se tudi kot učni jezik pri enem ali več predmetih rabi.“ H koncu pa ta razupiti razglas, kterega imamo pred ko ne oplašeni dunajski svojbini zahvaliti, uniči v naskrzijs svojimi prvimi odstavki vse cesarjeve določbe od 20. julija 1859. Vse te določbe so prazne in slepivne na papirji ostale. Prvi sad in tudi edini počasnih ministerskih posvetov in sklepov vsled cesarjevega naročila je bil ministerski razglas od prosenca 1860 št. 19906: — sram me je ga tu očitno navesti —: „slovenski jezik je zapovedani (učni) predmet za vse Slovence in red iz slovenščine velja tudi v spričevalu.“ Občudljiva ministerska ali nemškuterska pedagogika, ki si vendar jela polževo lesti za časom! Slovenski dijaki so se pa drugače v vseh razredih od 1. do 8. tako tlačili in ponemčevali kakor poprej.

Cesarska diploma se proglasi in ustavna država okliče. Živo narodno gibanje nastane po slovenskih pokrajinah. Schmerlingova ustava se vpelje. Slovenci skujemo glasoviti memorandum, v katerem ministrom tožimo o nam storjenih krivicah. Z dvajsettisoč podpisov (brez križčkov) ponižno prosimo, da naj se ustrezne našim prepohlevim željam — hočem reči tirjavam —, ktere smo v spomenici s postavnimi in ustavnimi določbami podprli.

Vse zastonj! Namestniška in nenamestniška birokracija naše dežele se ožje zveže z dunajskim ministerstvom. Temu je bila slepljiva ustava le pripravno sredstvo, ponemčevalne kremplje silovitega absolutizma slovenskemu narodu bolj v živo zasaditi. Učitelji in nadzorniki, ki jih druge slovanske ali magjarske dežele niso mogle ali niso hotele več rabiti, so se od vseh vetrov v Ljubljano selili. Našincem je do domačih šol bila pot zaprta, ali pa so jih v tuje kraje in celo uradna — siloma predstavljali. Pa saj je bil čas, ki je s Chemnitzovim „Schlewig-Holstein meerumschlungen“ vse vladne, nemške in nemškuterske kroge navduševal!

Belkredi nastopi, njegove obljube, naše nade se ne spolnijo. Pruske puške na iglo cesarstvu kljubu frankobrodkega sejma Nemčijo zapró, nas pa tudi s zadolženim baronom obdaré. Ta sebi na korist in v polajšanje „svojem blagemu nemškemu srcu“ oživi ustavo; namaže jo s firnažem in ustvari dualizem t. j. za cislajtanske dežele staro ponemčevalno sistemo v novi obleki.

Nova doba napoči. Decemberska ustava se proglasi s silnim kričanjem in nesramnim hvalisanjem. Celo nekteri francoski in angleški časniki so svetu, se ve da le za krvave naše trdnjake in rumenjake, trobili in deloma še trobijo, da je Avstrija v Evropi najsvobodniša država z najpravičnejšo vlado. Norveška in belgijska ustava naj se za peč skrije pred avstrijsko svobodo, ki lastne slovanske narode „k zidu pritiska!“

Tu naj prestane zgodovinski pregled znamenitih šolskih postav. Odveč se mi zdi, ga še bolj raztegniti ter posebno poudarjati in razkladati §. 19. decemberske ustave. Večkrat sem ga že omenil, večkrat se bom nanj kot na najnovejšo postavico podlagi naslanjal. H koncu hočem tudi besedico ziniti o šolski postavi, ki jo je naš narodni — pravi deželni zastop — že trikrat sklenil in cesarju v potrdbo predložil. Tukaj le omenim pravo nemškutersko svobodoljubnost dotičnih ministerstev, ki postave niso v potrjenje priporočiti hoteli. Res prečudna svobodoljubnost, v resnici dosledna nemškuterska naskrznost, ki še našega dežel-

nega zbora šolske postave ni hotela za potrdbo priporočiti — in vendar se ta postava v načelih in besedah popolnoma vjema z ministersko, — decembrsko ustavo!

(Dalje prih.)

Politični razgled.

V Ljubljani se je vendar našel mož, ki kranjskim poslancem v „Pol.“ razlaga, da se vsled vojske nikakor ne smejo pustiti motiti v svoji opoziciji proti vladi in da morajo brezpogojno in brezozirno držati se federalističnih načel. Tirolski listi so proti vsaki spravi s sedanjo sistemo. Upajmo, da bodo Kranjci vse to uvažili: mi moramo sedanji zmotani položaj porabiti zase, in ne smemo pustiti, da bi ga drugi rabili proti nam in našim pravičnim tirjavam. Politika ne pozna sentimentalnosti in mehkodušnosti!

Med Avstrijo in Italijo tekó dogovori, da bi se napravila nekaka zveza neutralnih vlasti, ki bi imele o primernem času skrbeti za to, da se Evropi zopet dade mir, vsaj pa za to, da se vojska lokalizira. Tudi Turčijo in Anglijo želé za to pridobiti. Med Avstrijo in Italijo se bode morebiti ta zveza dognala, ne z Anglijo, ki hoče sicer strogo neutralna ostati, a se nikakor ne zavezati, da bi hotela z drugimi neutralnimi državami skupno delati v miroljubnem smislu.

Z najvišim cesarjevim pismom je delavnost c. k. komisarja v Reki nehala; za Reko in okolico se ima napraviti nov provizorij, ogerska vlada ima nasvetovati, kdo postane v Reki guvernér in kako naj se vredijo druge oblasti, sodnija I. in II. stopinje, reški komitat se zopet postavi pod avtonomno vlado hrvaško-slavonsko.

Kar je bilo pričakovati, se je zgodilo: Čehi ne pojdejo v državni, morebiti tudi ne v deželni zbor. O tem so složni vsi česki časopisi brez izjeme. „Pol.“ pravi: „Zadržaj Potockijevega najponižnejšega sporočila do Nj. Veličastva je — zastarel. Graf Potockega nič družega ne boli, nego da bi sedanja evropska kriza vse opozicijske narode gnala v drž. zbor. Ta skromnost nas je osupnila. A kaj čemo mi v državnem zboru? Žrtvovati ne moremo ničesa, ker ničesa nimamo, kajti v 4 letih smo doživeli eno vojsko in 2 slabi létini; braniti nas Avstrija ne more, ker ima v lastni hiši dovolj opraviti, in „resni položaj evropski“ nam ne dopušča, da bi svojo domovino — zapustili in da bi se pred Evropo v nekem centralnem parlamentu kompromitirali za misli in namene, ki so se leta sem snovali brez nas!“ Tako tudi „Nar. Listy.“ Oni pravijo, da se Čehi ne poprimejo nobene od vlade jim ponujane delavnosti, dokler ni rešeno državopravno vprašanje. „Pokrok“ v istem smislu trdi, da Čehi nimajo ničesa opraviti z deželnim zborom, ki bi imel samo voliti poslance v državni zbor; v državni zbor ne gredó in ko bi žugale armade vseh hudičev celega pekla.“ — Po tem se nam neverjetno zdi, da bi cesar — kakor se „Pol.“ telegrafira — res hotel v kratkem potovati v Prago in še v nektera česka mesta.

Zadnji telegrami iz Prage poročajo, da se baron Helfert dogovarja s plemstvom in s Čehi; 2. t. m. se je odpeljal v Maleč k dru. Riegerju. Napovedano je, da pride Beust v Prago. — Dr. Rieger je opozicijskemu plemstvu razkladal, da bi samo sebe umorilo, ko bi odstopilo od česke politike. On svetuje iti v deželni zbor, tam pa ne voliti v državni zbor, ampak skleniti adresu na cesarja. (??)

Kakor si tudi občinstvo z bojišča želi zvedeti, kako so se Francozi in Prusi med seboj razmesarili, vse nič ne pomaga — vse je še mirno in časniki ne morejo poročati o krvavih glavah in vbitih vojaki. Iz Berolina se je telegrafiral sledeči pregled sedanjega stanja: Zveza med Sarlouis, Trier in Saarbrücken je popolnoma prosta, nič je ne moti. Sarrburg in Mercig je v pruskih rokah. Kakor že naznanjeno, je skušal francosk pešk oddelek, ki je imel seboj tudi topničarje, napasti Saarbrücken, a Prusi so ga zavrnil. Pri tej priliki so ubili enega vojaka in 2 konja, 2 vojaka so ranili. Sovražni oddelki so napredovali proti St. Arnoul

in Gersweiler in so posedli goste. Živahno streljanje s puškami. Francozi strelivo strahovito tratijo.

Najnovije: Francoski telegram iz Metz naznanja 2. t. m.: Francozi so mejo prekoračili in so v večji bitki vzeli višine okolo Saarbrückna. Prusi so se morali umakniti francoskemu topništvu, Prusi so zapustili po živahni bitki Saarbrücken; boj je trajal eno uro. Francozi so malo ljudi zgubili. Cesar Napoleon je bil s svojim sinom pri bitki nazoč. — **Iz Pariza**, 3. avg. Tu je slišati, da Prusi ne bodo branili Trierja in da hote trdnjave v Saarlouis-u v zrak razstreliti. Prusi se nazaj umikajo proti Nahethalu.

Razne stvari.

(Naznanilo.) Ker namerava dramatično društvo v prihodnji gledališki sezoni napravljati vsak mesec po tri predstave, bode treba odboru nekoliko pevskih in igralnih moči stalno angažirati, ker le tako bode mogoče izpolniti to nalogo. Obrača se tedaj odbor do pevk in pevcev za večje naloge, kakor tudi do igralnih moči sploh, ki bi bili volje stopiti v zvezo z dramatičnim društvom in ki imajo potrebne zmožnosti, da se oglašé pri odboru, kteremu naj naznanijo svoje predloge do 20. avgusta t. l.

V Ljubljani 1. avgusta.

Odbor.

(Iz odborovih sej dram. društva.) V občenem zboru dne 29. maja izvoljeni novi odbor je imel do zdaj tri seje. V prvi seji se je razdelil odbor tako-le: Predsednik g. Grasselli, blagajnik g. Žagar (oba voljena v občenem zboru), tajnik g. Nolli Josip; v znanstvenem razdelku so gg.: Erjavec, Stritar, Guttman, Grasselli, dr. Poklukar, Šolar, Žagar; v igralnem razdelku gg.: dr. Bleiweis, Drenik, Nolli Josip, Ravnikar, Valenta. V vseh treh sejah pečal se je odbor najbolj s potrebnimi pripravi za prihodnjo zimo, z vprašanjem o angažiranju najbolj potrebnih glavnih pevskih in tudi igralnih moči in z raznimi osebnimi zadevami. Dne 15. julija se je začel trimesečni kurs slovenskega jezika za gospodičine. Igralni odsek je sestavil pregled iger za prihodnjo sezono in se obrnil na razne strani zaradi novih operet in iger. Za potrebne spremembe pravil se je volil poseben odsek treh odbornikov, ki bodo o tem poročali. Da se budi med našo mladino veselje do dramatike, odločil je odbor 100 iztisov „priročne knjige za glediške diletante“ dijakom slovenskih učilišč po znižani ceni. Iz poročil tajnikovih je razvidno, da je bil odbor v teh dveh mesecih na vse strani delaven, sprejelo se je nekaj novih iger ter nazaj poslalo pisateljem nekaj nespodobnih rokopisov, g. dr. Costa podaril je društvu iz zapuščine rajnega svojega očeta lepo zbirko dramatičnih del ter izdatno obogatilo društveno knjižnico, za kar se je odbor srčno zahvalil. Pristopilo je novih podpornih udov 12 in 1 ustanovnik, pač le malo številce, ki nikakor ne ustrezajo nadam, ktere so bile že večkrat tu izrečene. Če bode dozdaj gotovo delavno društvo opešalo vsled prevelike mlačnosti slovenskih domoljubov, krivo ne bode ono!

J. N.

* (Imenovanje). Nj. Veličastvo je z najvišim sklepom 26. julija za ude deželnega šolskega sveta na Kranjskem za postavno opravilno dobo imenovalo stolnega dekana dra. J. Pogačarja, korarja Jurija Sawaschnig-a, više realke profesorja M. Peternela in ljudskega učitelja And. Praprotnika. (Wien. Ztg. 2. avg. 1870.)

* (Glavna šola c. k. rudnika v Idriji) je izdala prav zanimljivo letno sporočilo. Iz šolskih vesti izvedamo, da je to šolo obiskovalo vsega skupaj 635 učencev in učenk, med temi je 516 obiskovalcev in obiskovalk vsakdanje šole. Učilo je letos 9 učiteljev in 2 učiteljici. Med učnimi predmeti nahajamo tudi: risanje, godbo, petje, dekliška obrtniška dela, sadjarajo, telovadbo. Šolska sporočila so naznanjena nemško in slovensko; vse hvale vredna je korektna pisava slovenskih imen. Prav lep dodatek sporočilu je slovenski sestavek: „Idrijskega rudnika zgodovina“

ske čertice; po Hicingerjevi knjižici: das Quecksilber-Bergwerk Idria — spisal J. Lapajne; pisatelju se mora priznati, da piše gladko in lahko umljivo slovenščino.

* (Duhovske spremembe v lavantinski škofiji.) Čast. gospod Martin Strajnsak, duhovstovalec in župnik v Zavrču je imenovan dekan Zaverške dekanije. Kuracija Studenice in kuracija sv. Marije na Polensaki ste povzdigneni za fari. Prestavljeni so č. gg. kaplani: Žumar Miha iz Novecerkve v Gornjo Polskavo, Kunej Janez iz Ptujске Gore k Novicerkvi II., Ozmec Franc od sv. Petra v Ptujsko Goro, Naprudnik Franc iz Loč v Dramle, Bizjak Vincenc iz Sladke Gore v Loče, Rubin Juri iz Ulimije na Sladko Goro, Pohleven Anton iz Dramelj v Ulimije, Cocaj Jernej iz Črešnovca k sv. Pavli pri Priboldi, Sparhakl Janez od sv. Pavla v Črešnovce, Cilenšek Blaž od Šmartina v Trebovlje II., Fideršek Matija iz Marnberga v Šmartin II., Bračko Miha od sv. Tomaža v Ruše II. V duh. službo stopijo č. gg.: Zmazek Franc za II. kaplana pri sv. Petri poleg Maribora, Hirti Franc za kaplana v Marnbergi, Janžekovič Lovro za kaplana pri sv. Jakobu v Galicii, Ulčnik Jože za kaplana v Zrečah, Kreft Aloizi za kaplana v Svičini, Hribovšek Karl za II. kaplana v Gornjem Gradu, Škerbec Martin za kaplana pri sv. Frančišku, Ducman Šimon za kaplana v Sromlah, Černko Jože za II. kaplana v Slivnici pri Mariboru, Polak Franc za II. kaplana v Vitanji, Krulec Anton za kaplana pri sv. Tomaži, Zalezina Janez za II. kaplana pri sv. Vidi v Halozah. Č. g. Kramberger Janez, kaplan v Svičinih stopi v začasni pokoj.

Poslano.

Na Ponikvah. Tandem aliquando! Bodi Bog zahvaljen! Vendar mi je enkrat, prišlo v roke — „polajšanje štiridesetdanskega posta“, ktero bi bil imel brati v naši vikarni cerkvi zbranemu ljudstvu že 27. februarja t. l.; prinesel mi je je poleg veliko drugih v obširen zavitek spravljenih pisem naš občinski obhodnik

dne 23. t. m. Vsaki teden je bil ta mož v g. dekanovi hiši ter je celo pismeno baral po ovem „polajšanju“, toda brez uspeha. Zakaj? V začetku t. l. je bilo tukajšno cerkovno oskrbnništvo slovo dalo dekanijem obhodniku, ki je tirjal previsoko plačilo, ter je č. g. dekanu v Tominu naročilo, naj vse reči po našem občinskem obhodniku pošilja, da se brezpotrebni stroški cerkvi prihranijo. Ta beseda za blagor cerkve izrečena ni padla na rodovitno zemljo; č. g. dekan je pošiljal potle kakor prej vse le po svojem trabantu. Tega razžaljevega postopanja se naše cerkovno oskrbnništvo ni ustrašilo, ker je bilo prepričano, da tirja le pravično reč, in da pravična reč prej li slej zmagati mora. Zato ni hotelo prejeti ničesar več od g. dekanovega trabanta niti potnine mu plačati, ampak mu je vselej na silne ponudbe dalo odgovor: Vas ne potrebujemo. Po tej poti je šlo celega pol leta. In glej čudo! Vsa duhovska in neduhovska opravila so se vršila pri nas redno kakor tam, kjer so g. dekanovemu obhodniku cerkovne denarje v roko naštevati brez vgovora. Zdaj reci kdo, da je tako naštevavanje naši cerkvi potrebno, koristno!

Ko mine pol leta, se naveliča č. g. dekan gledati ove liste, pisma, knjige, ki mu jih je njegov trabant, nazaj donašal, ter jih zveže v en obširen zavitek pa nese na pošto misleč: Naj gre naprej, da mi ne bo na poti! Šlo je; pa kam? Vsak bo rekel: Na Ponikve. In vendar ni res. Poštarski konj je moral to šaro nazaj v Gorico peljati previsoko častitljivemu k. nadškof. ordinariatu na razgled in od ondi nazaj v Tomin na pošto. Tu jo je zdaj prevzel naš občinski obhodnik ter brezplačno na Ponikve prinesel. In tako se je še le v juliju spolnilo, kar je naše cerk. oskrbnništvo že v januarju zahtevalo. Vsled tega je prišlo toliko pisem prepozno, med njimi tudi „polajšanje 40 danskega posta.“ Zdaj sodi svet, kaka svojeglavnost vladari v naših viših krogih, kjer se zavoljo sebičnih namenov visoke kerkšanske dolžnosti v nemar puščajo, in to v kljub dobremu opominovanju nižjih krogov.

Na Tominskem 26. aprila 1870.

A. Ž. vikar.

Jaz Viljelmína Rix

tukaj javno izrekam, da sem kot vdova ranjk. dra. A. Rixa že osem let edina in sama izdelovalka prave in nepokvarjene original-paste Pompadour, ker le jaz poznam skrivnost pripravljenja. S tem torej naznanjam, da se odsehnal omenjena pasta Pompadour nepopačena dobi la v mojem stanovanju na Dunaji, Leopoldstadt, grosse Mohrengasse 14, 1. Stiege Thür 62; svarim, naj se nikjer drugje ne kupuje, ker zdaj nimam ni depota ni filiale in sem

Prava
Pasta
Pompadour.

Ko bi ne imela zaželjenega uspeha, bode se denar brez ovir nazaj poslal.

Posilja se po povzemi (Nachnahme).

vse depote razpustila zaradi ponarejavanja. Moja prava pasta Pompadour, tudi čarobna pasta imenovana, nikdar ne ostane brez uspeha, ki je vzvišen nad vsako pričakovanje, edino garantovano sredstvo za hitro in nezmotljivo odpravljanje vseh mozoljev na obrazu, sapencev, peg, šinj in ogorcev. Garancija je tako gotova, da se denar retour pošlje, ko bi vspehi izostali. Piskere te izvrstne paste s podukom 1 f. 50 kr. (6)

Zahvalna pisma se ne razglajajo.

Dr. Franz Grögl

je odprl svojo odvetniško pisarnico v hiši g. Janschitz-a, poštna ulica, št. 22. I. nadstropje v Mariboru. (1)

Naznanilo.

Kdor želi zgubljeno prebavnost zopet doseči, naj se posluži brez odloga

Bernhardovega liquera

iz planinskih zelišč (Alpenkräuter-Liquer).

Ta od najizvedenejših zdravnikov priporočeni lek proti prebavni moti se dobi v zalogi lekarja Wallrand Ottmar Bernhard-a v Saleburgi in Minihovem, kakor tudi pri

Francetu Waide-u, trgovcu na Vranskem

sklenica s podukom po 70 kr. a. v.

(3)